

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 16 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Félév évre 4 frt.
Évi évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólalások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petítor tér-fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legzélszerűbben postautalvány útján észközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Egy művészeti s régészeti kiállításról.

Manapság a szellemi sokoldalú tevékenységnek oly tág tere nyílik, hogy esekély áldozattal, számba nem vehető de jutalmazó öntudatos küzdelemmel hivatott erők eseményeket, céljaiban messze kiható intézményeket, egyesületeket hozhatnak össze s a közönség érdeklődését és figyelmét minden irányban fel lehet kelteni, annak hazafiságát a kitűzött feladat felé tordítani, — azért helyesen mondják, hogy ma sok téren elég alkalma nyílik a hazafiságnak nyilatkozni. Itéletileg következik, hogy azoktól, kik valamely mozgalom élére állanak, hasznos ügyek bajnokaivá szegődnek, a közönség férfiúi cselekvést, megjutalmazó jó munkát vár, melyek viszonzásul azután nem is tagadja meg áldozatkészségét s fényesen ezáfolja meg a kételkedőket, kik egyik-másik vállalkozás jó sikere fölött közönyös fejüket rázzák.

Megyénkben sok nagyszerű és áldásos intézkedés jött életbe, — társadalmi életünk számos kincseselel gazdagodott, de ki tagadhatná el, hogy mindig sok a tenni, cultiválni való, sok dolog figyelmet érdemlő; — gyöngyök, drágaságok hevernek a porban, a lomtárak sötét zugaiban, melyek napfényre hozatala csak a kezdeményező és rendező kezek bátortalansága miatt nem sikerült.

Itt az idő, hogy megyénk jobbainak cselekedete, szava és magatartása buzditólag hasson a tömegre, a rokonszenvet és pártolást felidezze, — itt az idő, hogy öntudatosan összeműködve erkölcsi és anyagi támogatással lásson hozzá egy nevezetes esemény előidézéséhez.

S mi ez?

Gömörmegye társadalmának műveltebb köreiből kihangzik a buzgó ohajtás: egy művészeti és régiségi kiállítás eszméje iránt, s mi, kik folyton figyelő, tanulmányozó és adatgyűjtő szerepet viszünk: biztosra állítjuk, hogy ez eszme nyilvánosságra hozatala rokonszenves fogadtatásra talál s a sok irányban mutatkozó, de ki is magyarázható közöny ennél megszűnik s a közönség magatartása buzditó képet ölt. Ebből reményt merítve, szönyegre hozzuk indítványunkat, hogy szembe állítsuk a közérdeket szem előtt tartó lelkes egyéneket, — tárgyi rokonszenvét keltsük fel azoknak, s most azonnal hasznos és áldásthöz munkára hívjuk fel.

Rendeztessék Rimaszombatban egy megyei művészeti és archeologiai kiállítás.

Alakuljon egy bizottság, mely feladatává teszi a megyében találtató régiségek, festmények, faragványok, egyéb tárgyak összegyűjtését, melyek a művészet vagy archeologia keretébe

turtozók, — összegyűjtve mutassa fel egy nyilvános helyen, jótékony ezéla belépti díj mellett.

Tárgy, anyag van elég. Főtösleges hivatkozunk egy Ferenczyre, kinek szobrászati remekei városunk kebelében, egy emelkedett szellemű család körében őrzöttek, egy Madarász Viktorra, kia szives kérésnek örömmel fog engedni s festményeit kész lesz megyéje kedvelt közönségével megismertetni, — ugy azon élő férfiakra, kik különösen a két testvérváros szemfényeit képezik s csak az alkalmat várják, hogy gazdag gyűjteményeiket közszemlére bocsássák. Pelsűcz, Rimaszombat megyei levéltáraival, régiségeivel kiállanak, ha ugy akarják a megye vezetői. Városok, főuri családok, Kraszna-Horka-Várallya birtokosa nem fognak késni, ha a jelszót meghallják, söt büszkeségük lesz kedves megyéjük javára kincseiket a kiállítási idő tartamára átengedni.

Feljebb mondtuk, hogy sok gyöngy, drágaság hever a porban, a lomtárak zugolyaiban, e gyöngyök, drágaságok a napvilágot várják.

Álljon össze a bizottság, tervezzen, alakítson; alakításával nem ambíciók kielégítéséről van szó, ámbár a nemes ambitio jogosult kielégítést követelhet. Költse fel a közönség figyelmét, ébressze fel annak műizlését, — különösen pedig a két anyaváros lépjen a műpártoló városok sorába, — vigye át a

művészet és régészet iránti érdeklődést szélesebb körbe, nevelje a műérzékét, a fogékonyságot, szerezzen a megyének hirt, dicsőséget önfiai által. A költőt, festőt és szobrászt tulélik munkái, azok dicsőségével a megyéet is növeljük. És nekünk vannak, voltak költőink, festőink és szobrászaink! Vannak archeologusaink!

Az a bizottság olyan elvet, olyan ezélt fog képviselni, mely megérdemli, hogy az értelmes és fogékony publikum érte fölmelegedjék s a nagy mozgalomban részt vegyen. —acs.

A veres-kereszt érdekében.

Gróf Károlyi Gyula, a magyar szent korona országai veres kereszt egyletének elnöke, annak országos szervezése érdekében a többivel együtt megyénkhez az alábbi kérelmet intézte, melyet a kiváló humanisztikus intézmény iránt való tekintetből, de különösen azért, hogy közönségünk annak valódi ezélja és működési köre iránt eléggé helyes tájékozást nyerjen, egész terjedelemben nyilvánosságra hozunk:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Korunk egyik jellemző vonása, hogy a szenvedő emberiség nyomorát töle telhetőleg enyhíteni igyekszik.

Ez képezi a törvényhozások egyik legnemesebb feladatát, ez foglalkoztatja az autonóm megyék és községek intéző testületeit; és hogy a civilizáció e legszebb vonását mindenütt érvényesítse, a hol a törvényhozás,

— Ugyan miért? kérde a papa.

Fontos üzleti dolgaim vannak, még ma elvégezendők, melyeknek elmulasztása tetemes kárt vonhatna magam után. Ezért, remélem, hogy megboocsájtotok . . .

— Gazember! gondolá erre magában a mama.

— Nyomorult! gondolá Irma.

— Hunczfut! gondolá a hidegvérű papa.

Az otthon maradtak visszafojtott lélekzettel hallgatták a távozó lépteit, ki most ment ki a házból . . . most nyitja a kertajtót, lábai alatt már zörög a kerti kavics, — most, most lépett a pavillonba . . .

— De most már megyek én is, szólott a hidegvérű papa, magát tovább nem tartóztatva, Irma halaványan és reszketteült a pam-lagra, a mama pedig neki tüzesedve kezdé:

— De ugyan látta valaki Flórá a Lajos inasával bejönni?

— Nem, de hisz tudod, hogy kertünkbe a szomszéd házból is szolgál egy bejárás.

— Az más!

Erre siri esend lön. A két nő merő fül lett, hogy is jelenet egy mozzanatát se szalasszák el.

Egyszerre menydörgő hahotával ront be az édes papa, fuladozva egy szek után kiabálva, a mibe lerogyhasson.

— Furesa! szól a két nő egy szívvvel, lélekkel.

— Istenemre furesa! Jaj meghalok nevettemben! Hagyjatok szuszogni. Elmondok mindent. Soha, soha nem lett még feltékenység alaposabban és furesábban megezáfolva, miut a tied édes Irmám.

— Hála Istennek! — sóhajtott Irma — de hogy is érthetem anyyira télre?

— Épen nem értetted félre.

— Nem?!

— Emil téged igazán megesal.

— Apám! s te hozzá még nevetesz?

— Én Emilt a Flórával valósággal rajta kaptam.

TÁRCZA.

Epitaphium.

Ki anyja keblén porlad itt,
Ne higyjétek, hogy álmodik;
Oly súlyosan nem büntet ég,
Hogy lenn is legyen álma még.

Mélázó ábránd embere:
Költő volt s laut a hangszere,
Álmak honán korlátlan ur —
Most aluszik a troubadour.

Mikor egy árva szál babér
A szívnek kincsekkel felér.
Tavas van — dal s vágy oly meleg:
Viráért hiába epedt.

S mikorra felkapta nevét
A bir s termett babér elég:
Szívét dér lepte — öszre járt,
Tapsban üdvöt már nem talált.

Söt jobban fájt a taps talán
Mint a mellözés hajdanán! . . .
Most egy neki — ő ezélt hoz ért —
Akár bogács, akár babér!

Kiss József.

A ki nem dohányzik.

(Vége.)

— Piha! — hiszen te dohányoztál, volt neje részéről a beköszöntő.

— Én — dohányozni?

— Csak ne tagadd, Emil, mert a szószegést akkor még hazugsággal is megtoldod. Érzem, óh fájdalom, nagyon is érzem a dohány büztét. Istenem, mi lesz belőled Emil, Emil?!

— Ugy kényszerítettek rá.
— Üres kifogás.

— Csak egyetlen egy és nagyon kicsi szivar volt kedvesem.

— Kis patakából lesznek a nagy folyók.
De minek is fektetsz Irmuskám oly nagy súlyt ily kicsinysegekre?

— Minek majd mindjárt megmondom. Nem az elszívott szivar fáj nekem, nem, hanem az, hogy ily kicsinysegekben sem tudsz ura lenni szenvedélyednek. Mi lesz belőled, Emil, ha majdan erősebb esaboknak lész kitevé?! Ez, óh ez fáj nekem, én jellemedet féltém Emil!

Ily pathetikusan fogta föl Irma az ártatlan szivar affairet, a mihez még egy kis feltékenységét tudva, teljesen megérthetjük e fontos ügyben álláspontját.

* * *

Gondolataiban elmerülve ült egy délután Emil szobájában, mikor bekopogtat hozzá Lajos barátja, kinek fájdalomosan elpanaszolja sorsát, amit annál leplezetlenebbül tehetett, mivel imádott Irmuskája épen nem vala otthon.

— Már édes barátom, szóla Lajos, ezen terhes járom alól végre valahára fel kell szabadulnod.

— De hogyan?

— Eleinte titokban. Ep mostanában jöttem rá egy remek specialitásra. Pompás barátom, — az a Flóra páratlan.

— Az a Flóra?

— Igen az a Flóra-szivar. Estére küldök belőle egy csomót, s meglátod, mely isteni éltől fosztád meg eddig is magadat.

Erre megnyílt a szomszéd szoba ajtaja s a beszélők mit sem véve észre, haza érkezett Irmuska. Az elég hangos beszélgetésből igen jól megértette még a következő párbeszédet.

— Köszönöm Lajos ajánlatodat, de mit gondolsz, nem méltatlanság lenne-e nőmet ezzel a Flórával megesalui?

— Ugyan, ugyan — kell is mindent tudni a nőknek?

— És miként rejtem el Irma elől?

— Miként? Nagyon egyszerűen. Amint látom, van szép kerti lakod. Este felé oda küldöm azt a bizonyos Flórá, te pedig vaesora után, valami kifogással élve, eltávozasz hazulról, s ott aztán észrevétlenül átadhatod magadat a rég sovárgott örömekek. Biztosítlak, a kinek egy Flórája van, az nem unatkozik.

— De mégis csak nagy méltatlanság lesz . . .

— Ne légy olyan moralista!

— Legyen tehát, ez az egyetlen, a mivel nőmet megesalom.

Irma eleget hallott. Szobájába rohant, s ott fájdalomában és boszútól reszkette keservesen siri kezdett.

— De csak azért se; ne lásson egy könyvet sem, az a krokodil ember, nem, ne tudja meg, hogy kivüle még valaki ismeri az ő gonosz tervét. Ezzel nagy sebtében magára ölté ruháit s ujra eltávozott. Hová? Természetesen édes mamáékhoz.

— Szegény, szegény gyermek; égbekiáltó már mégis a mit ezek a mostani férjek eselekesznek! Valóságos szörnyetegek!

— No, no csak lassan még, szólott a hidegvérű papa. Irma most nálunk marad s estére elmegyünk mi is vele, majd meggyö-ződünk, mi van a dologban.

— Oh, tudom már előre, mi lesz a dologban, szólta Irma elzékenyülten, hallottam, saját füleimmel hallottam, hogy: „Ez az egyetlen a mivel nőmet megesalom.” Isterem természetét, nem ura szenvedélyeinek.

— Jó, lepd meg hát őket titokban és ott szemtül-szembe álezázd le őket.

A szorongva várt est-ebéd ideje elérkezett, s az asztalt körülülték: a papa, mama, Irmuska és Emil. Az előre sejtett bomba vég-re beütött. Az est-ebéd végével megszólalt Emil:

— Végtelenül sajnálom Irmuskám, kedves ipám és napám, hogy ma nem maradhatok veletek . . .

a megyék és községek ennént intézkedéseiben hízagot talál, gondoskodik arról is, hogy e hízag társadalmi szövetkezetek útján betöltesse.

Ily hízag mutatkozott a háboruban megsebesült hízagosok ápolása körül; nem azért, mintha az államhatalmak e nagy kötelességet teljesíteni elmulasztották volna, hanem mivel a tudomány haladásával fokozatosan fejlődő hadi szerek nagyobb rombolás folytán egyszerű, másrészt pedig azon körülmények fogva, hogy az általános védkötelesség behozása és a közlekedési eszközök tökéletesítése folytán nagyobb hadtömegek állanak egymással hízagban, — oly nagy számú sebesültek fordulnak elő, melyeket kellő ápolásba venni a hízagokban álló katonai egészségügyi osztályok teljesen elégtelenek.

E baj két módon volt enyhíthető: vagy az által, hogy a fokozottabb gondozás is az államhatalomra bizassék, — vagy hogy a gondozásban az államhatalommal maga az egész társadalom osztozkodjék.

Az első mód sehol sem talált visszhangra; nemesak azért, mert ez esetben az államkötelességeket kellett volna tetemesen szaporítani, de főleg azért sem, mert az államhatalomnak háború esetén a betegápolás körül nyújtott segédleme a humanizmus követelményei szerint kielégítőnek nem találtott.

E vélemény megalkotásához sokat szolgáltatott azon körülmény, hogy időközben az általános védkötelesség elve mindenütt életbe lépett, — mi által a hízagok sokkal szorosabb kötelekbe léptek a polgári elemhez, mint voltak az előtt.

Rége óta ugyanis a hízagot megszokták úgy tekinteni, mint egy a polgári elemtől teljesen elkülönített osztályt, mely minden viszonylatában, békében vagy mint háboruban, kizárólag az államhatalomra gravitált. E felfogás, hogy ne mondjam bizonyos mérvű közöny esakis akkor kezdett a közlekedési érdeklődésnek tért engedni, a midőn az általános védkötelesség a hízagok keretébe vonta minden egyes család azon férfi tagjait, kik a hadkötelességi évekre estek.

Ez időponttól kezdve a családok összessége, vagyis az egész társadalom azon gyengéd gondossággal, mely a családi élet egyik jellemző vonása, kezdte a hízagok körébe távozott gyermekeinek, tehát a katonának sorsát vizsgálat alá venni: és azt találta, hogy háború esetén megsebesült fiaik légszerű ápolásban nem részesülnek, és nem különösen olyanban, minőt a szerető család szokott ápolást igénylő tagjainak nyújtani.

Ezen meggyőződés általánossá váltta adta létüket a veres-kereszt segélyegyleteknek, melyek a genfi nemzetközi egyezmény alapelveire fektetve működésüket, ezéül tüzték ki: a háboruban megsebesült vagy megbetegedett hízagosok ápolását társadalmi uton létesíteni, és ezéül az államnak ideavágó kötelességszerű gondozását kiegészíteni.

Hogy e szövetkezetek a gyakorlati életben mily óriási szolgálatokat tettek, annak igazolására elégséges a legutóbbi francia-német hadjáratra visszaemlékezni, és az erről

kiadott hivatalos jelentésekbe egy futó tekintetet vetni, melyek szerint számos ezerre meg azon sebesültek száma, kik életben maradásukat kizárólag e segélyegyletek áldásos működésének köszönik.

Házunkban eddig hasonlóképp egyet országon szervezte nem volt. Az egyesült magyar országos segélyző nőegylet ugyanis, mely néhány lelkes urhölgy kezdeményezésének köszönte keletkezését és páratlan buzgalmanak szép elterjedését, — országosan szervezettnek nem volt tekinthető; mert keletkezésétől fogva egyes ügybuzgó emberbarátok támogatásában részesülve csupán, néhány kivétel elttudásával, nélkülözni volt kénytelen leghathatósabb támaszát: a közhathatóságot, a mi nélkül ugy továbbterjedésében, valamint alapszervezetében hiányt szenvedett.

E hiányt kívánta pótolni Felsőes Urunk, midőn mult évi december 3-én kelt legmagasb kéziratában a veres-kereszt segélyegyletnek a magyar szent korona összes országában való országos szervezését kezdeményezte s ennek foganatosításával igénytelen személyemet megbízni méltóztatott.

Számos kitűnőség közreműködésével sikerült azóta az egyet alapszabályait és ezek alapján a Budapesten folyó évi május 17-én tartott közgyűlésen magát az ő Felsőes Koronás Királyunk és Felsőes Királyasszonyunk védnöksége alatt álló egyet is mint anyaegyletet 490 alapító, 456 rendes 10 forintos, 1604 évi egy forintos és 228 rendkívüli, vagyis összesen 2778 taggal és eddig 74557 frt alapítvánnyal megalkotni, és ezéül, illetve a volt magyar országos segélyző nőegylet egyesülése folytán ennek tagjait és vagyonát is hozzászámítva: 1161 alapító, 1589 rendes 10 forintos, 24518 évi egy és több forintos és 4646 rendkívüli, vagyis összesen 31914 taggal és 153675 frt 27 kr. a központban kezelt alapítvánnyal az egyet alapját megvetni.

A mélyen tisztelt közgyűlés nagyérdemű tagjai méltóztatnak belátni, hogy ez csak szerény kezdet, mert hiszen, hogy az egyet fennvázoltam magasztos ezéjű elérhesse, ahhoz nagy eszközökkel is kell rendelkeznie, és az egyet messzeható rendeltetésének csak ugy képes megfelelni, ha támogatói, közreműködői közé sorozza a társadalom mindazon tagját, ki az alapszabályok 5-ik §-ában meghatározott segélyezésre vagyoni viszonyainál fogva képesített, — vagyis hogy a művelt nyugati államok példáját idézzem, ha a nagybirtokostól kezdve a telkes gazdáig, a nagyiparos, nagykereskedő és gyárostól a kisiparos és kiskereskedőig, a nagy tőketulajdonostól a szellemi tőkebeli élő egyénekig a társadalom minden egyes tagját, valamint a nyereségre alakult különféle egyleteket is kebelébe vette, mert hiszen kétségbevonhatlan, hogy a telkes gazda, a kisiparos és kiskereskedő közelálló javára ép oly könnyen nélkülözhet évenként egy forintot, mint a hogy meghadhajta a jobbmodu egyén az egy-szer-mindenkorra szóló 10 forintnyi rendes tagsági díjat, vagy a szintén egyszer-mindenkorra szóló 20 frtnyi alapítványi összeget;

dentudó urát: fordítsa felém imádot tekintet, öntse beléd a viszonzás isteni vágyát, gerjessze lelkedet rokonszenvre, szívedet megjutalmazó szeretetre. Még eddig nem tudom, az ég szerelemkedvelő angyalai eljuttatták-e ezéjűhöz áhitatom gazdag nyilatkozatát, — szeretem hinni, hogy igen, mert nem ohajtok még egyszer istentagadó lenni, nem ohajtom még egyszer a lélekölő csalódást.

Te szerelemre születél; a nő eltér hivatásától, midőn másban keresi az élet üdvét, a menyország boldogságát s nem a szerelemben, a nő megtagadja egyéniségét, midőn nem a szívére hallgat, — a nő boldogtalanságának ágyát veti meg, ha elfordul az édesen esalagató égi szózatától; letépi magáról az imádat, a büvölő igézet köntösét, ha a visszautasítás ördögével szövetezik; megcsalja önmagát, ha az érzéketlen, szívtelen szerepét vállalja el, — hitetlen, vallástalan, ha istenének is nem a szerelem oltárán áldozik. A nőnek azért adott élet, hogy szeressen; a szerelem azért olté. A csecsemő bölcsőkorában nyilvánítja szeretetét, a dadogó kicsiny szeretetből tanulja kiejteni anyja nevet, az eszmélni kezdő gyermek ajkát szeretet tapasztja anyja ajkához; a nő szerelmének alapja a szeretet, a szerelem a szeretet legfőbb foka, — a leány tehát bölcső korában kezd már szeretni. Rajong az imádó anyáért, vonzódik a jövendő apához, — lelkét adja az édes „kedves“-nek. Mig a gyermekjátékokon túl nem esik, bábuján kívül anyja képe lebeg előtte, apját hívja, ha szükségét érez, — elsurranak az évek, feslik a bimbó, fakad a virág, érik a lány szíve, messze . . . messze távolba képzelet magát kiskorától, vágyai születnek, titkai támadnak, ábrándokat kerget, ideált alkot, keresi a valóságot s midőn megtalálja: kiejti az első örömkönyt, becsülni kezdi életét, kívánja az alakot, közelletét ohajtja az eszményképnek, . . . azután nevet ad annak az érzésnek, mely boldogítja isteni, istenileg boldogító. Érz, tudja már, mi a szerelem. . .

valamint kétségtelen az is, hogy a nagy vagyontól a könyörületlen ezél nagyobb adományt igényel.

Alig férhet ezek után kétely ahhoz, hogy a veres-kereszt segélyegylet országos szervezése oly feladat, melynek létesítése mindnyájunk hazafiai és emberbaráti kötelessége, és e szervezésben a leghathatósabb és egyedül sikert ígérő támasz a mélyen tisztelt közgyűlés, mely mint a felügyelete alatt álló terület szellemi, erkölcsi és vagyoni központja, nagy tekintélyenél fogva irányt ad ott lakó polgártársaink gondolkozásmódjának, befolyásoló erejű és hatáskörénél, törvényadta jogánál fogva kihát a felügyelete alatti terület minden kis részére.

Sokkal több tisztelettel viseltetem a mélyen tisztelt közgyűlés minden egyes nagyérdemű tagjának hazafisága és emberbaráti érzélete iránt, hogysem szükségesnek találom, a fent előadottak után, az egyet meleg támogatását újabb érvekkel is ajánlani; e helyütt csupán egy körülményt legyen szabad megemlítenem, mely hivatva van a nálunk még nem eléggé ismert veres-kereszt segélyegylet valódi ezéjűt és tevékenységét kellő világitásba hozni.

Meglehetősen elterjedt azon nézet, hogy a veres-kereszt egyet csupán háború esetén és esakis a katonaság érdekében van hivatva működni, s mint ilyenről, elégségesnek tartják, ha a polgárok adakozását háború esetén veszi igénybe, béke idején tehát a segély-gyűjtés és szervezkedés munkáját fölöslegesnek, vagy legalább is időelöltőnek tekintik.

Téves e nézet ugy alapján, mint következtetéseiben.

Mert igaz ugyan, hogy az egyet főezéjű a háboruban megsebesült hízagosok ápolása, de hogy e nagy feladatnak szükség esetén megfelelhessen, elmaradhatlan kellék, hogy e ezéjű a béke idején szervezkedjék; mert ha föltételezhető is, hogy sebkötő anyagok s egyéb eféle szerek háború esetén gyűjtés útján beszerezhetők, kórházak felállítása, betegápolók kiképzetése, önkéntes csapatok szervezése, betegszállító vonatok, hajók és kocsik beszerzése esakis hosszú időt, tehát a béke idején létesíthetők, valamint az ezekhez szükséges pénzszerzők is polgártársaink szertelen megterhelése nélkül nem egyszerre, hanem parányi részletekben, de folytonos gyűjtés által állíthatók elő, s épen e körülmény adja észszerű magyarázatát annak, hogy alapszabályaink 5-ik §-a a tagsági díjat csak évi egy forintra határozta.

De téves az egyet valódi ezéjű iránti ama nézet is, mintha az egyet esakis háború esetén és csupán a katonaság érdekében volna hivatva tevékenységet kifejtetni, — mert az alapszabályok 4-ik §-a szerint egyetünk feladatává tettük **jótekonny működését állandósítani vagyis a béke idejére is kiterjeszteni.**

A haza különböző részeiben felállítandó kórházaink béke idején nem a katonák, hanem segélyre szoruló polgártársainknak fogak meahelyül szolgálni, az egyetnek betegápolásra kiképzett női béke idején szintén a család egyik legszebb, de legsúlyosabb feladatát, a

Te is nő vagy, érzed, tudod mi a szerelem.

Látod, én ugy szeretnék mos tavaszról, újjászületésről dalolni neked, — ugy szeretném a szerelem himnuszát zengeni, vágyom röpke, tarka örömek, szívittasító gyönyörök után, mert szeretek, szeretlek téged. Te nem teheted talán magadat helyzetembe, mert szenvedsz, mert beteg vagy?

Engedj meg egy vallomást, hiszen, ha az első legkomolyabb közlésen túl vagyunk, a többi már játék; én mégis félve teszem le nyilatkozatomat, mely után magadhöz emelsz, vagy — eltaszítasz. Nem, nem beszélek, elmondok inkább egy történetkét, melynek tárgya szintén a szerelem, hősnője a te nevedet viselő; a történetke végét magam se ismerem, a kifejlődés a sors kezében van.

Szép leánykának kedves imádója akadt. A szív összes kincseivel azé lett, ki kitudta vivni a leányka szerelmét, az üdv esillaga arra sugárzott, ki örök ragyogást kért; — ami édeset adhat ez a keserű élet, megosztva a leányka és az ifjú tulajdonába ment át, — a szerelem istene küzdött az ifjuval a leánykaért; övék volt a tavasz minden virágával, övék az ég derült mosolyával.

Fennkölt ajakkal boldogságát hirdeté az ifjú, szemlesítve menyországról beszélt a leány. A szív imádatával esüggtek egymáson, nézegették: mit mutat a fényes nap, a esillagos ég, — halkan neszelték: mit fecsegnek a virágok. S a nap és a esillagos ég jövőről, boldogságról, örök együttlétről beszéltek, a virágok halhatatlan szerelmükről suttogtak.

Egyik se gondolt arra, a mit mulandónak neveznek, eszükbe se jutott a korai hervadás; nem is hitték, hogy a mitől a lélek, a szív boldog, mámoros lehet, attól meg is szakadhat, — nem remélték, hogy a csattanó esököt adó ajk hamar hervatag lehet; a szerelem — vak.

Mult az idő.
A ifjú halálos magvat hordott szívében,

beteg ápolását lesznek hivatva teljesíteni; — másrészt rendkívüli szerencsétlenségek, mint árvíz, tüzvész, inség, vagy járvány esetében az egyet feladata a szűkölködők segélyezése.

Ne adja az ég, hogy annyi csapás után még újabb csapás érje nemzetünket! de ha ily baj még is ellátogat, nagyobb megnyugvással nézhetünk azzal szembe, mert tudjuk, hogy segélyezésre siet egy országosan szervezett egyet segédeszközeivel és apránként gyűjtött filléreivel, melyek azonban, épen az országos szervezés és folytonos gyűjtés folytán, nagy összegeket képviselhetnek, és újabb gyűjtéseket eszközölhet a szűkölködők felsegélyezésére.

Hogy mire képes ily egyet közveszély esetén legyen szabad a szegedi gyásznapokra hivatkoznom, a midőn a volt országos segélyző nőegylet 30.000 frtnál többet fordított segélyezésre, és azonnal működési tért foglalt mindazon helyeken: nepiskolák, bölcsőde, gyermekkert, kórház, közlekedés és a közruházterületen, melyeken a szerencsétlenség folytán megbérelt hatósági köztevékenység működni megszűnt.

Mind ezek szíves méltatását azoa tiszteltteljes kérelemmel ajánlom a mélyen tisztelt Közgyűlésnek, méltóztatssék határozatilag kimondani: hogy a magyar szent korona országai veres-kereszt egyete iránt a Közgyűlés kiváló érdekekkel viseltetik, annak mint hazafias és emberbaráti magasztos ezélokra törekvő egyetnek a Közgyűlés felügyelete alatt álló területen való minél általánosabb elterjedését kívánatosnak és üdvösnök tekinti, e ezéjűl míg maga a Közgyűlés is az egyet javára alapítványt tesz, egy nagyobb számú bizottságot küld ki kebeléből azon utasítással, hogy e bizottság az egyetnek Budapesten székelő központi választmányával érintkezésbe téve magát, egyrészt a megyei, vidéki és illetve városi választmányok, másrészt a fiókegyletek szervezését a Közgyűlés nevében és megbízásából foganatosítsa.*

Rimaszombat, decz. 10.

Sajtó és büntető törvények, lelkiismeretlen bírák s egyéb hivatalos közegeken kívül más oka is van a köznépsülyedésének, — a mindennapi rablások és gyilkolások oki abból is származhatnak, hogy a nép buta, erkölcsi érzés nélkül állatiassáig lealacsonyodott — azért, mert keveset tanul, morált nem ismer, jó könyvet nem olvas. Ez utóbbi által nem zárjuk ki, mintha egyáltalában nem volna a népnek szellemi tápláléka, nem olvasna semmit; igen is táplálkozik esömört okozó pszichos szellemi ételekkel, émeiyítő trágárságokkal, krajezaros élvezetes (!) olvasmányokkal.

* Meg vagyunk győződve, hogy e kérelem a követező megyei közgyűlés tárgysorozatanak keretében helyet fog találni. Szerk.

a nap hazudott, a esillagok ámitottak, a virágok a hervadás titkos sirját fogták körül s elrejtették, beárnyékolták a hantokat.

Az ifjú gyógyíthatlan beteg most, szívet megtörni kezdi a vihar, borús lelkén át-át szalad a reménytelenség. . . . Talán egy szép hervadás ohajtott a természet, mely sirját ássa meg a tulboldog szerelemnek. . .

A leányka is tört virág, hallgatag szenved; játékszernek tekinti a csaló és esalagott életet; összekeveri könnyeit a szerelem panaszaival, mert szíve még a régiért sohaj. El-elsírja bánatát, rá-rá tapad büvös nézésével az arezképre — fáj kimondhatlan teste, lelke; új, gyöttrő kint terem számára minden új reggel, zokog, ha piheűsuek adja patyolatstétet.

Derék szív, igaz szív.
S az enyém is megsajdul, a leányka bűja miatt felzavar esendes álmomból; nyugodalmat ohajtok neki, azután csak magamnak. Szánom őt, szánom betegét, — pedig . . . pedig . . .

E leányt szeretem én. De az én szerelmem nem ismeri a gyűlöletet; az én szívem az ő szolgálatában áll, még akkor is, ha végtelen vágyódásában megszakad. Mosolyát kérhetném számomra, — vigaszt kérek inkább számomra, myrtuszoszorut fejére.

Gyönyörtől suttogva megjelennek az én kóbor szellemeim, tudtomra adják, hogy szívem forró lángja ki nem hül, érzésem nem hamu, szerelmem nem sohaj, bizalmam nem halvány sugár. . .

Én szeretlek a jelenért még akkor is, ha később a multnak leszed halottja. Én szeretlek önmagadért, gyászodért, sápadt arezodért és meggyilkolt ifjuságodért.

„Szeretlek ugy, miként nő még soha
Nem volt szeretve, nem lehet soha.
Az öserő még illetlenül
Lobog, forr ereimben; kincseit
Nem pazaroltam apró érzetekre:
Mind a tied, megoszthatatlanul.”

— Jóságos Isten!

— Sőt még azt is hozzá tehetem, hogy Flórá a meglepés pillanatában a szó teljes értelmében Emil ajkán értem s egyedül csak érte és miatta égett, s Emil oly hevesen szorítá ajkai közé, hogy még később sem bocsájta el magától.

— Még el sem bocsájta magától — szólott indulatos keserűséggel Irma.

— No, no, esillapodj leányom; oredj győződjél meg magad, ott künn van az a bizonyos Flóra az asztalon, a te bocsánatodat váró férjed mellett.

— Szent Isten, az asztalon egy nő, férjem mellett, — szédülök!

— Édes leányom! az a Flóra, a kit te nőnek gondolsz, nem más, egy — hasonnevű, de valóban igen igen finom szivárnál, és Emil nagyon okosan teszi titokban azt, a mit te neki nyíltan megtiltottál. A mai napon kiállott rettegésed, méltó büntetés szigorú tilalmadért.

A mi ezután következett, azt ugy is tudhatjuk. Irma pirulva síté le bájos szemepárját, Emil olvadozva kért bocsánatot, a mama pedig mindezek láttára jelentőségteljesen kezdé fejét esóválni, alkalmasint azon sajnálkozva, hogy a mostani férjek ellen elmondandó prédikációja így kárba esett.

Emil ezóta naponként két szivar szivásnyit engedélyt nyert, s a mennyire természetét ismerem, ma már a tuezatig is felvitte.

Aczél Toll.

Margit asztalára.

(A szerelem rózsalevelei.)

III.

A kárhozatba induló lélek imára gyul, midőn a szív szeretni kezd. Hiszed-e, hogy hosszú idők után az első imát akkor rebegem el, midőn képed szivembe költözött? Forró áhitattal kértém a mindenható szerelem min-

Gyerekek korában, tehát mikor legfogékonyabb, már kezébe veszi a 3—4 krajczáros rabló-históriákat, akasztási elbeszéléseket, gyűrű, kapeca által elérhető „sérthetlenségek”, esodák büvös (!) leírásait, rablóvezérek, Koskok, Zöld Marczik, élvezetes s utánzásra méltó hőstetteit stb., melyekben Bagó Márton nyomdája remekelni szokott, s melyek által Bucsánszki meggazdagodni elég szerencsés volt.

Hogy azután a hősiességeikért lelkesül a falusi együgyű nép s a felakasztott, lenyakazott, vagy agyonlőtt rablók, gyilkosok tetteinek utánzásától egy esepet se riad vissza: önkényt értekdők. A gyerekek is kezébe veszi a kést, játszik vele, csupa játékból átmetszi pajtása torkát, fűtött kemenczébe dugja kis testvérkéjét — mert hiszen az „apjok” úgy olvasta fel estenden, s az a pajtás vagy kis testvér még csak nem is „nyikkantott” — „egy szuszra kihellette a párját”. Hogy a feleség őrt áll, míg az ura fejszével üti agyon az apóst, — a szerelmes juhásznő maga vásárolja be a puskaport meg a pisztolyt s a legénnyel agyonlövöti a gazdúrát, a férjét — mind megtörténik, mert előző eseteket olvasnak Tatár Péter, Bajusz Márton sárba mártogatott tollaiból.

A rossz olvasmány megkeményíti a szívet, a dicsőség gloria-fényével véteti körül a hőseket, imitációra indít.

S ezen se pap, se bíró, se doktor nem segít, a pap prédikálhat, otthon kinevetik, a bíró büntethet, kiheverik, a doktor kurálhat, megfizetik. Ki segítsen hát?

A magas kormány, mely napszámó-sává alacsonyította le már a tanítót, kezébe adat az iskolás fiúnak chemiát, botanikát, phisikát, még alkotmánytant is, — de arról nem gondoskodik, hogy a serdülő paraszt-ifjúság kezébe ne mehessen férczmű, a tanító titáni erőlködése ne menjen kárba, mikor a fiuból süldő legény lesz.

A kormánynak áll módjában betiltani a ponyvairodalom termékeinek kiadatását, a kolportálást; piacokról pokolba küldeni a selejtes, garasos füzetek leginkább könyvkötő árulóit; hozassa be az olcsó, de hasznos munkákkal betölthető népkönyvtárakat; adja ki a községek vezetőinek a szabadalmat, hogy évenként bizonyos összeget, pl. a bírságokból, büntetéspénzekből, a könyvtárra fordítsanak.

A nép meg fogja kedvelni a vonzó olvasmányokat, szabad idejét azok olvasására használja fel, családi körben terjedni fog a tanulságos jó, gyökeret vernek az erkölcsök, lelkiileg gazdagabbak lesznek a tudatlanok, megtanulják az engedelmesség, szeretet és kötelesség törvényeit, jobban fizetik az adót (ez az egy szempont is elégséges lehetne!) takarékosabbakká válnak, helyet foglalhatnak a tisztességesebb egyének között, és kicsiben egy szűk társadalmi élet alapját vehetik meg.

Tiltó rendeletek kibocsátása, fővárosi garasos könyvbödéék és nyomdák becsuktatása, a sajtó szabadságának e téren való korlátozása — s egy-két év alatt szűkebb tartalom lesz a bűnügyi statisztika.

Uri lánynak kezéből üssük ki a „Naná-t”, a nép színe elé ne engedjük „Pátkó Bandi-t”, utaljuk Bagó Mártont és Bucsánszkit (vagy atódját) tisztességesebb kenyérkeresetre.

A közönség köréből.

T. Szerkesztőség! A „Gömör-Kishont” legközelebbi számainak „A jövő títka” című újdonsága figyelemre méltó indítványt terjeszt elő s úgy hiszem, a kaszinó választmányi tagjainak is értésére esett már, amit a csinos eszme testté válása érdekében ohajtok is.

A mi különben jelszen működő kaszinónk ma-holnap, decz. 28-án, alapításának félévszázados jubileumát ünnepli meg, fényesen, hozzá illően; történetéhez, eseményeihez s érdemesebb mozzamaikhoz mi nem szólhatunk,

azok historiai hűséggel való leírása méltó kezébe került; de annyit merem a multból felhozni, hogy valaha szélesebb alapokon nyugodott az az intézmény, mint most, nem volt annyira feszes, komor kinézésű, kizárta ugyan a szabadosságot, de megengedte a szabadabb mozgást, több élvezetet, szórakozást nyújtott. A kávéházi vagy vendéglői időtöltés helyett önmaga nyújtotta mindazt, mit a kettő együttvéve nem adhat. — móddal szolgált a közlekedésre, eszközökkel az összébbismulásra, másodikk otthonja lett fiatalnak és öregnek, kik nem csupán a kártyázás és igen közönséges tekézés élveiben ohajtottak részesülni. A megengedett étkezés és poharak közötti esendes mulatás kizárja az unalmasságot, kielégíti a szükséglet, hosszabb kaszinóban tartózkodásra ösztökéli a szórakozót, vendégeket gyűjt, — egymással való gyakori érintkezést eredményez, lekötö az érdeklődők figyelmét az eszmecsere, társalgások iránt; mert azt csak megengedi nekem a kaszinó minden tagja, hogy jelen viszonyaink között az olvasókban eszevegni nem illik, a nagy teremben nincs kedély, nincs mód. A nagy többség el van foglalva, a többiek, ha eleget tettek olvasási ingerüknek — ott hagynak s más helyen keresik fel azt az esti szórakozást, melyet a kaszinó is megadhatna. Ha szokásai közé még egyet felvenne. Felvenne pedig a nélkül, hogy változtatásokra volna szüksége.

Nem ellenezheti senki, így magam sem ellenezem a megállapított eszmét, irányt, a helyzetből kikelni s újat teremteni sines szándékomban, csak arra figyelmeztetem az érdeklődőket, a kaszinónak mai magatartását változtassák meg.

A kaszinó nem clique uralom alatt áll; a jelenlegi előlők nem tekinthetik magukat az alapítók, illetőleg az alapítók hagyományai örököseinek. Egy erkölcsi intézmény, egy társulat tagjai vagyunk, ismerjük az összetartozás, az összetartás törvényeit; egyiknek olyan joga van, mint a másiknak, az alapszabályok kizárják a kizárólagosságot. Mindenki működhetik, a működési tere mozoghat, — valami üdvöset és hasznosat kezdeményezhet, szószólója lehet egyik-másik érdekesebb eszmének, anélkül, hogy a gyümöleszésre szánt terv kivételét zárt körben, pajtáskodók támogatása által kellene kieszközölnie. Nihil de nobis sine nobis.

Tapintattal és buzgósággal a most kiesésnek látszó eszme: a kaszinóban még sokáiban nem lévő társas együttlételeire ösztönző újabb szórakozási nem mellett tartunk össze, vigyük ki az étkezés szabadalmát minden lánra és tüntetés nélkül.

Jól ismerhetjük egymást, kevesen dughatják be füleiket a terv elől, a nagyobb rész részt vesz, elfogadja és gyámolítja a törekvést; annyival inkább, mert, ha nem esalódom, az úgy magbeszélés tárgyát képezte már illő körben s érdemesnek és érdekesnek találattott a tárgyalásra.

Az itt-ott elszórt megjegyzéseket figyelemmel fogom kíséni, egy összefüggő egészszé központositani, hogy mihamar utját egyengessük a dolgoknak, kifejezést adjunk azon szándékunk, mellyel a felvetett tervet sokan megbecsülik.

Ami megpendítve volt e lapok mult számában: az ugyse egyéb, mint a kaszinó eszelekvésének, működésének kibővítése, módosulata, melyből később érdemes ágak fejlődhetnek ki s összeolvadhatnak az eredeti szokásokkal. Hogy ez a csekélyesség korlátozásra találjon, akadékoskodók türelmetlenségét idézze elő: nem hiszem. A kaszinó hatáskörében megmarad a lényeges részek esorbat nem szenvednek, csupán haladást, bővítést nyernek.

Egy kaszinó-tag.

Hírek és vegyesek.

Dec. 10.

Meghívás. A rimaszombati egyesült prot. gymnasium volt tanítványai tisztelettel felkérnek, hogy az ezen tanintézet javára megtartandó bál rendező bizottságának megalakíthatása céljából folyó év deczember hó 28-án (szerdán) délelőtt 10 órakor a gymnasium tanácstermében megjelenni sziveskedjenek. — Rimaszombat, 1881. deczember 8.

Az előkészítő bizottság.

— **A művészeti s régészeti kiállítás** eszméjét mai vezércikkünkben pendítjük meg s ime — mint kapuzárskor értesülünk — ez eszme megtestesítőkre talált, a bizottság alakuloban van s annak elnöki tisztét minden iránt lelkesülő megyei alispánunk Szontagh Bertalan vállalta el. Spe et labore! a siker kecsgetető.

— **A közigazgatási bizottság** e havi ülése hétfőn, deczember 12-én lesz a főispán elnökele alatt.

— **A vízműsások tanulmányozása** végett, melyek Gömör, Nógrád, Borsodmegyékben s Hevesmegyében az utóbbi két megyével határos részeiben előfordulnak, a m. kir. földmívelés, ipar-és kereskedelemügyi miniszter Illés Nándor m. kir. főerdőmestert bízta meg, illetve köldte ki a hely színeire.

— **Megyebizottsági tagok.** A közigazgatási bizottság igazoló választmányának f. évi

decz. hó 3-án tartott ülésében a bákai, sörégi és kövii csoportban úresedésbe jött megyebizottsági tagok választása igazoltatván, a bákai csoportban Dasza Lajos ref. lelkész, a sörégi csoportban Urbán Imre földész, a kövii csoportban pedig Mórász Ágoston ujonnan megválasztott megyebizottsági tagok a névjegyzékbe felvették.

— **Az első közcacsora** multszombaton tartott meg a Rózsa ebédlő kisebb termében. Mivel csak kevesen tudták s az aláírásí jvet kevesen látták, összesen 12—14 személy vett benne részt. A második ma szombaton este van, talán Rácz kitünő zenéje nagyobb társaságot hoz össze.

— **Vasuti balasat.** E hó 5-én a bánrévei vasuti állomáson, Szlaninka Károly vonatmálházó, kocsitoláskor saját gondatlansága következtében meghalt; két koei ütőköző társai közé jutván ugyanis, koponyája oly nagy zúdást szenvedett, hogy élettelenül rogyott össze.

— **Csak azért is.** Bizonyos okok miatt a tervezett időben meg nem tartott műkedvelői előadás és a dallók hangversenye, mint értesülünk, most vasárnaphoz egy hétre, vagyis decz. 18-án sikerülni fog. A kiszerepezett darab helyett Csiky „Anna” ez. egy felv. színművének adatott előny s abban Csüder Gizela, Sütthő Mariska és Szügyi kisasszonyok lesznek szivesek közreműködni. A dallók a mult számban jelzett új darabokat szabatosan fogják előadni, s Föthi Kovács Béla pedig készül a „Tetemre hívás”-sal. Jövő számunk részletesebb programot ad.

— **Új sörcsarnok.** Gömöri (Grünvald) Ede, mint a plakátok tudatják, most vasárnap, decz. 11-én, új sörcsarnokot nyit meg a helyiacz 14 sz. házának emeletén. A csinos berendezés, az ő részéről eddig is tapasztalt előzékenység és pontos kiszolgálás, no meg az egyedül nála kapható poharas dupla marczusi sör és izléses hideg étkek, reményünk szerint, szép szórakozási s élvezni vágyó férfi közönséget fognak nála összehozni, különösen a finomabb körből, mely eddig is szükségét érezte egy — nálunk nem létező — sörlázhoz. A mai megnyitási dalidót Rácz kitünő zenekara fogja fűszerezni. Felhívjuk rá a közönség figyelmét.

A rimaszombati kaszinó fennállásának ötven éves ünnepét saját helyiségében f. év deczember hó 28-án d. u. 5 órakor tartván, a meghívókat már szétküldöztette. Az ünnepély tárgysorozata lesz: a dalegyesületnek alkalmi éneke, — igazgatói megnyitó beszéd, — az egylet 50 éves történetének felolvasása, a dalegyesületnek éneke. Ezeket követi a „Három Rózsa” nagytermében közvesora és ugyanott táncmulatság. A közvesora elő lehet jegyezni a kaszinó helyiségében; egy teríték ára 2 fnt, nők 1 fnt 20 krt fizetnek. a közvesorás résztvevők a táncmulatságra is kapnak jegyet.

— **Fülekről** tudósítanak, hogy az ottani intelligens osztály a kis város társadalmi életének felrészítésére, a társas összejövetelek eszközlése végett egy csinos kaszinót létesített. — erre az üdvös mozgalmat megfigyelő iparososztály is eszelekvésre határozta magát, s két derék szabó mester buzgólkodása következtében megalakított egy betegsegélyző s temekézési egyletet, tervbe vevén egyszersmind még olvasó-egylet szervezését is, ami, ha a főnökök a segédekkel közös támogatásra határozzák el magukat — hovahamar bevégzett dolog lesz. Mindezek igen jellemzők egy kis városkára nézve, de tanácsos volna, ha Füleken arra is gondot fordítanának az előjáró urak, hogy az izraelita üzletek csukassanak be vasár-és ünnepnapokon, a mikor t. i. a kereszténység templomba jár. Egyébként Füleken az ősi vár is zsidó kézben van s a jövő választáskor bíró az izraeliták közül számdékozni válsztatni.

Névtelen feljelentés. A budapesti kir. fenyítő törvényszékhez mult szerdán egy névtelen levél érkezett. Írója értesíti a törvényszéket, hogy Benedikti Kálmán bankjegyhamisítónak Gömör megyében még több czinkostársa is van, kik a fővádlottnak a száz forintos hamis bankjegyek gyártása és forgalomba hozásánál segédkezett nyújtottak. A levél névszerint két ily egyént említ fel, s azon reményének ad kifejezést, hogy házmotózas esetére a törvényszék számos bünel birtokába juthatna. A törvényszék a házmotózas elrendelés s annak foganatosításával az illetékes gömörmegyei hatóságot megkereste.

— **Névvünnep.** Az ősz komolysága iránt sokan éreznek ellenszenvet, unják annak egyforma jellegét, pedig az ősz is meghozza a maga örömeit s gyönyörködött változatosságával sokakat. A leggyakoribb nevek, András, Katalin, Borbála, Miklós — az ősz hónapjainak követik egymást s a legszebb családi név-estélyekre szolgáltatnak kellemes alkalmat. Hogy a legutóbbi Miklós napról se feledkezzünk el, egy kedélyes szives magyar vendég-szeretettel megült estélyt örökítünk meg, melyet Szentiványi Miklós, megyei közéletünk veteránja, a közügyek tevékeny bajnoka adott Sajógömörön. A nemeskeblű háziur barátai és tisztelőitől környezve, előlék vendégeket (Szontagh Bertalan, alispán, Török Bálint elnök, Szentiványi Árpád képviselő)

szívöl fakadó jó kívánságai által inkább a szeretet-lakomáját tartotta, mely az iránta nyilvánult határtalan tisztelet és ragaszkodás folytán valódi ünneppé emeltetett. — Rábel Miklós nyomtatulajdos és a „Gömör-Kishont” kiadója szerény házában pedig a szeretet és tisztelet szép koszoruba fűzte a gratulansokat és rokonokat, e annyira, hogy a kellemes estének másnap reggeli négy óra vetett véget. Ad multos annos!

Hirtelen halál. Trubint Lukács helybeni szíjgyártó mesternek egyik segéle kedden virradóra szélhűdés következtében elhunyt. Még reggel 4 órakor a tunutót kérdezte az idő fölöl, ismét elaludt, 1/2 5-kor már halva találták s felboncolás végett a város kórházába szállították.

— **Az eltűnt gyűrű.** Gróf Andrassy Manó bpesti fürdő-utcai lakásán fiatal mánások műkedvelői előadást tartottak. A házigazda salonja egészen megtelt díszes közönséggel, s a gróf, hogy vendégeit a műkedvelői előadásban kívül más szórakozásban is részesítse, ritka példányú gyűjteményes antik gyűrűt és más nevezetes műtárgyait a salonban közszemlére kiállította. A mintegy 70 darab értékesebb értékesebb gyűrű között volt egy, melyet a gróf különösen ajánlott vendégei figyelmébe. Ezt a gyűrűt, mely talán egész Európában ritkítja párját, egykor fejedelem viselte újján. A gyűrű fejét egy hegyesre esiszolt borsónál nagyobb briliánt kö köpezi s a karikán S. F. V. betűk olvashatók. Ezt a ritka példányú antik gyűrűt a gróf 10.000 frton jóval felülbeesülté, sőt mint kiváló műtárgynak, értéket sem szabhatott és féltő gondnal őrizte azt gyűjteményében. A kirakott ritkaságok megtekintése a szolgálatot tevő eszeléségnek is megengedtetett. Midőn a vendégek szétoszlottak és a gróf hozzá kezdett műkin-esei szekrénybe rakásához, a legértékesebb darabot, a fent jelzett gyűrűt nagy megütközésére nem találta sem a tokban, sem sehoh a teremben. A lopás gyanúja egyenesen a eszeléségre esett s ezek közül egy inast a főkapitányságnál le is tartóztattak. Az eltűnt gyűrű kézbeadójának a város gróf 500 fnt jutalmat biztosított. Amint értesülünk, gr. Károly Pista vitte el a gyűrűt csupa trefából, aki a gróf azzal viecezett meg, hogy másnap estélyéről hazajövet megakartja motoztatni.

— **Kiss József** költeményei megjelentek, egy kötetben. Tartalmazza fiatal nemzedékünk e jelesének hatvanegy versét. Köztük az összes balladák, melyek megjelenésükkor közfelfűntést kellettek az irodalmi körökben. A kötet a Petőfi-társaság kiadásában a Gril-féle udvari könyvkereskedésben jelent meg. Mint nyomtatvány a legdrágább és legstílszerűbb könyv, mely eddig a magyar könyvpiacra megjelent. A Franklin-társulat nyomdája e ezébből meghozta a párisi Lemerre-czég összes betűit és sok szép typografikus diszitményt. Az amatőröket figyelmeztetjük, hogy eszekéyszámú példányt nyomattak hollandi papíron is. A kötet beltartalmát illetőleg a költő, ki megéneki fia, legelőnyösebben különbözök fiatal társaitól s a miben felül is mulja őket: az a ballada iránti érteke, s a kompi-czióban, a jellemzésben és a szenvedély rajzolásában nyilvánuló nagy tehetsége. Kilenc balladája az újabb líra megannyi becses alkotása. Kapható Gril könyvkereskedésében 2 fnt 40 krért. Lapunk teréhez mérten egy kisebb költeményét adjuk mutatványul mai számunkban.

— **Felakasztotta magát.** Várbóczon, Wágner nevű asztalos öt késszurást ejtett magán, a vérzéstől megijedt, eszeveszetten futott ki a szabadba... s eltűnt. Napokig keresték, míg a kesergő nejét figyelmeztették, hogy az erdőben látták egy fán függve. Felakasztotta magát. Szerencsétlen vállalat okozta gyászos tettet, de sokan beszéltek, hogy az utolsó időben zavart elméjű volt.

A hétfői holdfogyatkozás boris idő lévén, nem volt látható nálunk. Más helyen 4 óra után delután fényes verességben világitott, eseneden kezdett homályosodni, 6 óra felé egy kis aranszarv lett belőle, 7 órakor egy rendkívül vékony szalagot mutatott, 7 óra 46 perczkor pedig a poéták és szerelmek égi testének ismét teljes, ragyogó képében gyönyörködhetek ott, a hol.

Rövid hírek: Kézmárk város elhatározta, hogy a petroleumlámpák helyett vilamos világitást fog behozni a város területén. **Hernében** „boldogtalan szerelmek” egyesülete alakult. — A „Magyarország” ez. napilap — a mérsékelt ellenzék közlönye — e hó közepén megszűnik. — **Csiky Gergely** ágostai vallású lett s eljegyezte egy orvos leányát. — **A kassai postaigazgatóság** feloszlatatik, és csak négy (Debreczen, Temesvár, Budapest, Zágráb) postaigazgatóság tartatik fenn. — **Uzsora-üldözö** bizottság alakult Borsodban. — **A magyar király** Olaszországba fog utazni. — **A bécsi Ring színház** decz. 8-án leégett; a halottak száma közel 400.

VI. Közlés. Nyugta. A rimaszombati egyesült prot. gymnasiumra befolyt újabb adományok: Nádossy Kálmán esp. felügyelő ur gyűjtése: 25 fnt. Ez összeghez adománya-

ikkal járultak Sz.-Lőrincz: Nádosy Kálmán 50 frt. Hutfloz János 50 kr. Benkő Gyula 50 kr. Nádosy Elek 50 krt. Pécsent: özv. Nádosy Istvánné 2 frt. Szontagh Mátyas 50 kr. Taizs Mihály 50 kr. Schnaidt Károly 1 frt. Neuman János 50 kr. Obetko Zsigmond 50 kr. Ludvig Boek 1 frt. Szikszay János 2 frt. Gyarmathy Pál 50 kr. Gyenes Pongrácz 1 frt. Rédeky 1 frt. Ráski Mihály 1 frt. Caffisch Kristóf 50 krajczár. Vada Károly 1 forint, Horváth János 1 forint, Bartók József 50 krajczár. Simon János 1 forint. Galamb Gyula 1 frt. Czigliányi Béla 1 frt. Viszlón: Ambrus József 1 frt. Révay Nándor ur gyűjtése Trebostón. Turóczmegyében: Révay Nándor 5 frt. ifj. Keviczky István 1 frt. Ujhelyi Attila 1 frt. Záborszky Ferencz 1 frt. Justh György 1 frt. Meitelber Zsigmond 1 frt. Mudrony Pál 1 frt. Fekete Miklós 1 frt. Jeszenszky János 1 frt. Lehoczky Vilmos 1 frt. Vladár István 1 frt. Dr. Lux Adolf 1 frt. Csepessányi Ferencz 1 frt. Beniczky Aladár 1 frt. Akantysi Rezső 1 frt. Jeszenszky Ferencz 1 frt. ifj. Bulovszky Simon 1 frt. Velits Bol-dizsár 1 frt. Lehoczky Lajos 5 frt. Beniczky Kálmán 1 frt. Összesen 28 frt. Peczeli ref. egyház 1 frt. Szepes-bélai ev. egyház 2 frt. Csepeli ref. egyház 1 frt. özv. György Jánosné 50 kr. Cseh Kovács István 5 frt. Borsos Józsefné 1 frt. Pecz S.-né 50 kr. Szöllösy István cipész 30 kr. Benkő Józsefné 20 kr. Abonyi Mihályné 1 frt. György József 50 kr. Demeter Teréz 1 frt. Benyo Mária 20 kr. özv. Plichta Mihályné 2 frt. Kosztra P. 20 kr. Benyo S. 50 kr. Csordás Miklós 1 frt. Tarján János 20 kr. ifj. Süthő István 20 frt. Jam-niczky Miksa 5 frt. Lengyel Andor 100 frt. Lengyel Soma 5 frt. Abonyi Pál 10 frt. Abonyi Amália 5 frt. Stolez Márton 20 frt. Mar-ton Rudolf 25 frt. Plachy Ferencz 5 frt. Kar-pinszky Mihály 5 frt. Stolez József 2 frt. Sütő Julianna 10 frt. Kubinyi Aladár 5 frt. Báthory Ferencz 2 frt. Kafka Károly mig helyben lakik, évenként 3 frt. özv. Czeglédy Dénesné 6 éven át 5 frt. Szentpétery Béla mig él évenként 5 frt. Lengyel György mig él évenként 10 frt. Papszász József ref. lel-kész ur gyűjtése Harmaezon 8 frt 30 kr. Ehhez járultak: Papszász József 5 frt. N. N. 50 kr. H. A. 30 kr., a harmaezi ref. egyház 50 kr. Batty Gyula 2 frt. Prunyi Vilmos 1 frt. Összesen 309 frt 40 kr., és 18 frt éven-kinti adomány. Az előző adományokkal együtt 1935 frt 15 kr., és 24 frt évi járuléka. A fentebbi kegyes adományoknak nyilvános nyug-tázása mellett, — a közel s távolban lakó ke-gyes jóltevők iránt az iskola hálás köszönetét fejezi ki. Rimaszombat, 1881. decz. 8 án.

Az igazgatóság.

CSARNOK.

Az én legkedvesebb barátom.

Irta: Vidonyi József.
(Vége.)

— Van, azért vagyok jól lakva mindég.
— Mindég jól vagy lakva?
— Hogyne, a mai ebéddel el leszek ti-zennégy napra.
— Igazán?
— Ugy van.
— Brávó, megmondom a feleségemnek. Maresa megérkezett Varjas feleségével.
— Mit csinálz te itt fiam? szólítá meg férjét.

— Programot írok — királynőm.
— Mit?
— Programot — asszonyom.
— Kinék?
— A fejedelmeknek — és a szépséges hajadonoknak.
— Lajos!

— Mózes asszonyom, — Mózes! régen volt az amikor engem Lajosnak hívtak — én fogom a népek millióit a zsarnokság lánczai alól felszabadítani — és kieveztem a szabadság kánaán földjére. Érted e már Rózsám?

A szerencsétlen asszony megértette, ajul-tan rogyott össze. Nagyon nehezen tért esz-mélete vissza, pedig ugyancsak ölegette eső-kolgatta a férje.

Istenem! mily rettenetes kép az, midőn az örült férfi esőkolgatja beteg feleségét.

— Hamar . . . az ég szerelmére kérlek telegrafista, sürgönyözd meg a királynak, hogy beteg lett a császárné. Oh! mi bajod lett te szép hajadon? hová lett pirosságod? Mért nem beszél szüzi ajkad édes szerelemről? Teremtő mennybéli nagy Isten! mily hideg a keze . . . Jól járt zegény . . . én is meghalok egy-szer . . . holnapután ha élek. Van-e neked atyámfia koporsód, ezüstből aranyból? ide vele hamar . . . az árával ne gondolj — majd ki-fizetem a temetés után.

Penna donna
Rossz katoná.
Tiri tara — tárom —
Meghalt az én párom.

Aztán mondja az ember, hogy az örültek nem értenek a poéta mesterséghez.

— Megtört a szíve, ennek te vagy az oka mind. Minek küldtél érte. Igazán nagyot dobant a szíve — erre a megjegyzésre, hátha csakugyan megtört a szíve.

A szép asszony magához jött, legelső szava az volt: mi történt veled Lajos? Gyere haza.

— Megyek: siessünk, pakolnom kell, este indulunk Budára — külön vonat jön értünk — a magyar testőrség kapitányával — esőkold meg a homlokomat rózsám. Oh én nagyon szeretem a hitvesi esőket Csak ne volna or-czád olyan nagyon sápadt.

— Fáj a lelkem.

— A lelked fáj! hogyan! hiszen neked nincs lelked . . . a szép asszonyok mind lel-ketlenek . . . ezt mondja a világ történelem . . . a világ történelmet pedig megezáfolni nem lehet. Megközelíthetetlen az, mint a szent bib-lia. A mit az Isten lelke mond az emberek-nek — azt a tudományos akadémiai ész meg nem ezáfolhatja.

— Gyere . . . gyere édesem.

Megyek kedvesem . . . csak arra egyre kérlek, nézz rám nyájasabban — sőtét tekin-tetettől — még agyvelőm is fázik. Mit csinál a kis fiam?

— Játsszik.

— Alszik?

— Nem; játszik.

— Szegény gyermek . . . csak valamivel okosabb volna . . . soha sem láttam olyan bamba gyermeket, még azt sem tudja ki az anyja, ki az apja — minden öröme a vajjas kenyér . . . a gyomra mindene, még azt sem tudja, hol lakik az Isten. Nem is lesz belőle semmi, jobb ha magához venne az Isten — kóristának.

— Gyere . . . gyere már édesem.

— Jól van; hanem előbb mondd meg: eljősz-e velem Budára?

— Elmegyek veled Budára.

A szerencsétlen ember azzal vett tölem bucsut, miszerint megígérte: holnap reggel meglátogatlak.

A szép asszony nem szólt semmit, csak a kezét nyújtá, hanem az is olyan volt, mintha jéggé fagyott volna benne az élet.

Szeptember hó 21-én csakugyan meglá-togatott — és folytatta a sürgöny irást. Ott magyarázta nekem egész délig a bolygó esil-agok vándorutját, a kultur mérnökség hasznos voltát, az arany-termelés titkát, a kohászat szükségét, a távirtda és vasutak jövődjét, a királyok származását, Európa végelpusztulását anno 9999 kr. u. Birálgatta a nemzetek életre-valóságát, és arra a következtetésre jutott, hogy a franeziát megöli a nagy glória, a né-metet a tudomány, Spanyol- és Olaszországot a vakhít, csak a magyarokat fogja megtar-tani a haza-szeretet, a királyi hűség. Magyar-országának még nagy jövője van — de csak akkor hozzá tette azt is, ha királyai Budán fognak lakni. Akkor lesz Magyarország ra-gyogásának tetőpontján, midőn Budapest kifog-terjeszkedni felfelé Váczig, lefelé Mohácsig, északra Hatvanig, délre Nagykanizsáig. (Még phantasiának is sok, hiszen akkor Budapest öt Londonnál is többet számítana lakosságban.)

Harangzás után haza ment. Az egész délelőtt nem irt semmit.

Szeptember hó 22-én őrizet alá helyezték. Őrizet alatt volt öt nap, de huszonnyolcadikán ismét megjelent: sürgönyözni. Ez a rövid öt nap egészen megtörte — teste össze-esett, szemé kidüljett, hosszú bajusza is mintha szűkebb lett volna, szóval úgy nézett ki mintha hús esztendeig lett volna egy szibériai ólom-bányában.

Az előbbeni eseményekről tudomása nem volt, olyan szépen urazott, kérem, tekintetes ur — volt minden huszadik szava. Most a fejével nem volt meglegedve, valami baja történt, a homlokától kezdve egész a tarkója aljáig kidüljett, mintha a sok tudomány-agy-velő düljesztette volna ki. Ezt pedig én nem szeretem — szólt — ezért megyek fel Buda-pestre, nézzék meg az orvosok, mi baja lett a fejemnek. A közlekedési miniszteriumnak sürgönyözött, kért egy külön vonatot, fejedelmi kényelemmel. A czimmel vesződött a legtöb-bet — huszonöt-ször törülte ki a „nagy-méltóságu“ szót és huszonöt-ször írta utána „nagy-ságos“-t, utoljára még is a nagyméltóságu mellett maradt.

— Bolond az ember, bolond a világ sorja, az Isten, a világ urát tegezzük, a drótosított urazzuk, a miniszteriumot pedig nagyméltósá-gosnak hívjuk, valljon miért? hát a sok adóért, és azért, hogy bársony széken ül.

Szeptember hó 29-én már arról beszélt, hogyan fogja szabályozni a Tiszát, soha sem fog ártani az alföldnek, felső Magyarország hegyeit lefogja hordatni a két partra, Király-házától egész Titelig. (Ha igaz, és ha valaki csakugyan elkészülne, akkor ezen vízi munka maradandóbb volna az egyiptomi guláknál. Ha-nem hát ennek keresztülvitelére ma is, holnap is, száz esztendő múlva is képtelen lesz Ma-gyarország pénztára.) Azt is elmondta, hogyan fog huszonötezer olasz erős munkást betele-píteni, ötezret Mármarosba, ötezret Ungbba,

öt ezret Zemplénbe, ötezret Borsod és Gő-mörbe, öt ezret végre Abaujba, ezek fogják vágni a hegyeket koczákra, hogy mikor a Tiszaparra kerülnek, csak egymásra kell rakni, egyik koczaköt úgy bele illik a másikba, mint a szíbe a tojásba. Az alapszélesség egy kilo-méter lesz, a magassága detto, garádiesokon lesz elérhető a meglánczolt folyam. Mihelyt felmegy Budapestre, benyújtja tervét ő felsé-gének, az egész gyermek-játék, mert az ola-szok nem fognak követelni napidíjat, a kövek szállításáról pedig majd maga fog gondos-kodni — a levegőben, huszonötezer léggjaro-hajója van már készen a Himalája tetején, az alpesekén és a kárpáti szorosokban, e esoda-művek fogják szállítani a köveket. Huszonöt-esztendő alatt készen lesz a világ esodája, a Tisza szabályozása, Királyházától le egészen Titelig. Így lesz megmentve az alföld arany-kalászos rónája.

Szeptember 30-án a szerencsétlen asszony látogatott meg férje helyett, s kért, tőrjek és szenvedjek vele együtt — hagyjak mindent szerencsétlen férjre, ugy sem sokáig fog már sürgönyözni járn, felviszik Budára. Az enge-délyt várja mindennap. Nincsen boldogtala-nabb asszony a föld kerekéségén nálánál — a férje harmincznyolcz esztendő, ő még csak huszonhatodikban van, a fia pedig a hetedi-kezt járja.

Oh mennyi balszerencse érheti az embert, tüzvész, vízár, szárazság, szibériai fagy, egy rakás terméketlen esztendő és egy légió nya-valya, mely felemésztí a testi erőt, a lelket, az agyvelőre pedig ráborítja a sötétség rette-netes fátyolát és itt megszűnik az ember em-ber lenni.

Október hó 2-dikán Budára vitték az én legkedvesebb barátomat, október hó 28-dikán pedig már eltemették. Most aztán nem ő re-formálja a földet, de őt reformálja a föld.

Szegény ember, bizony jobb sorsot érde-melt volna meg.

Az özvegyet pedig vigasztalja meg az úr.

Szerkesztői üzenetek.

V. J. A példányt elküldtük; intézkedünk.
S. M. A megfetések lev. lapon is jöhetnek.
Saul! Mit keres ön a próféták között?
S. B. Látogatását elvárjuk a déleesti órákban.
B. A. Főthi „ur“ választásában meg lesz nyu-godva, — nem enesebenes.
T. E. Ne reméljünk?
F. A. Detto?
Almaviva. Ne legyen olyan kíváncsi, még négy szem között sem árulhatjuk el.
B. S. „Beatus ille, qui procul negotiis. . .“
R. G. Epedünk. Igaz-e, hogy a türelem rózsát terem?
I—a Nem vagyunk talánykészítők, de az ön ked-veért csinálunk egy megfethetlent.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881. decz. hó 10-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következő-leg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	8.50	7.80
Feles	6.50	—
Rozs	6.—	5.80
Árpa	4.50	4.—
Zab	2.50	2.35
Kukoricza	4.80	4.50
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	2.15	2.—
Buza métermázsáukint	10.50	10.30
Feles	—	8.—
Rozs	8.—	7.50
Árpa	6.50	6.00
Zab	6.50	6.30
Széna, kötött	—	1.95
Tak, szalma	—	0.50
Alom-szalma	—	0.50
Zsúp-szalma	—	1.05

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: **Főthi Kovács Béla.**

H I R D E T É S E K.

SCHÖNFELD JÓZSEF,

férfi ruhakereskedő

Rimaszombat, cserencsényi-utca, Dickmann-féle ház.

Alólirott tisztelettel jelentem a mélyen tisztelt közönségnek, hogy folyó évi október hó 20-án nyitám meg ujonnan berendezett

férfi ruhakereskedésemet

hol a legújabb divat szerinti kész férfi-ruhák, gyermek-öltözékek, vadász-, Mencsikoff- és télkabátok, utazó-bundák stb., stb., ugy-szintén mindenféle francia-, brünni-, reichenbergi és több más külföldi gyártmányu ruhaszövetek a legnagyobb választékban talál-hatók fel. — Mérték utáni megrendelések, kivánság szerint, gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását bizton remélve, maradtam kész szolgálók

Rimaszombat, 1881. október 15.

6—6

SCHÖNFELD JÓZSEF, férfi ruhakészítő.

Husmérésí jog bérbeadásáa.

A salgótarjáni vasfinomító társulat fogyasztási szövetkezete 1882-ik évi január 1-től kezdve azon évi december 31-ig, azaz egy polgári évre a salgótarjáni vasgyár és Salgó-bánya telepein levő mézarszékeiben kiadja a húsmérésí jogot. Ezen mézarszékek évi forgalma 20,000 forintig terjed. A hús kiosztása a gyári igaz-gatóság által előírt hitelre történik és a pénzérték behajtása bizto-sittatik. Bérösszeg fizetése nem követeltetik, azonban a pályázóktól megkivántatik, hogy elegendő biztosítéktételre képesek legyenek.

A többi feltételek akár személyesen, akár levélben a fogyasztási szövetkezet igazgatóságánál Salgó-Tarjánban tudhatók meg.

Pályázati határidő 1881. évi december hó 15-ike. 3—3